

- 25 Tad Irud sabra sve zборе
Ter im ovako govori:
Mudraci svi što govore
Gdi će se Isus roditi?
- 26 U Betlem, odgovoriše,
Da se porodit imaše.
Iruđe, ti ne čudi se,
Jer Pisma tako tumače.
- 27 *Ona još ovo tumače:
Da sva kraljevstva na sviti
i sve cesarske palače
njemu će dare nositi.*
- 28 Tad Irud kralje sta zvati
Ter im ovako govori:
Pojte v Betlem iskati,
Naćete Isusa u dvorih.
- 29 A kad ga, dragi, nađete,
Ne budi od vas niko lin,
Molim vas da mi rećete
Da mu se i ja poklonin.
- 30 Tada se kralji *diliše*
Da milost Božju dostignu,
Te opet zvizdu spaziše
Ka prija od njih pobignu.
- 31 *Svi od veselja tu staše
u veloj srca radosti,
ter fale Bogu uzdaše
ki im darova milosti.*
- 32 Jur bihu došli *do stana*
Gdi se Bog čovik učini,
Nad kim sta zvizda izbrana
Ka veću svitlost promini.
- 33 Jere povrh te spilice
Poče *iskrama* kapatii,
Gdi Sinka slavne Divice
Imaju skupno klanjati.
- 34 Prid tom kućicom šetaše
Svet Josip, starac pošteni,
Ki s trudom drva beraše
Jer bihu dani studeni.
- 35 Kad Josip vojsku ugleda
Ka prema njemu hitaše,
Od straha starac uspređa,
Mariju kruto ter zvaše:
- 36 Marijo, majko žalosna,
Sve svoje posle ostavi,
Probud ditića oda sna
Tere ga sakrij u travi.
- 37 Irud sa vojskom jer hita
ki ni daleko od stana.
Ne daj Kraljića od svita,
Ma zaručnice obrana.
- 38 Još ne bijaše izusti
Ove vapaje Josip star,
Tad uzdu konju popusti
On kralj čestiti Baldasar.
- 39 Ne boj se, starče, tad reče,
Ne daj Ditića sakriti.
I sađe s konja ter kleče,
Poče Josipa moliti.
- 40 Jer nismo došli, Bog nam da,
Pogubit Sinka *sabljami*
Već nebeskoga Poroda
Nadarit darom svakakvim.
- 41 Otvori svoju spilicu
Kuju si kruto zatvori,
Pokaž nam Sinka i Divicu,
Vira ti moja govori.
- 42 *Još strahom starac predaše,
otvori drhćuć tad vrata,
ter družbu čudom gledaše,
bogatstva punu i zlata.*
- 43 Kad Kralji Boga vidiše
I slavnu Majku Divicu,
Sa svoje glave snimiše
Svoju prižarku krunicu.
- 44 *Padnu na svoja kolina
Ovi čestiti kraljići,
Radosno tad Božjeg Sina
Svak svojim darom nadari.*
- 45 Jedan mu svitlo da zlato,
Drugi mu miru dar doni,
Treći mu vele bogato
Mirisni tamjan pokloni.
- 46 Kad Isus primi darove
Tri kralja što mu doniše,
Poda im svim blagoslove
Ke oni srcem žudiše.
- 47 Domu se svom opravi,
Ne bi im taj put zaludu,
A Bog im biše objavi
Da se ne vrata k Irudu.
- 48 *Svi dakle skupa pojdoše
Hvaleći Boga od slave
I drugim putem ojdoše
Veseli u svoje države.*
- 49 Molimo i mi Isusa
Da nam grihe oprosti,
Da svima našim dušama
Podari blago milosti. Amen!

Sedam napjeva poslanica u Bolu

Anđelko Fazinić, Rijeka

Primorsko područje Dalmacije vrlo je bogato crkvenim pučkim napjevima. Oni obuhvaćaju u prvom redu liturgijske tekstove, dakle, misu, njezine promjenljive i nepromjenljive dijelove teksta koji spada na puk; »Božansku službu«, i to Večernju, Jutarnju s čitanjima, Pohvale; tekstove raznih ophoda, npr. na Cvjetnicu; tekstove obreda, npr. sprovoda. No ti pučki napjevi obuhvaćaju i pobožnosti preporučene ili odobrene od Crkve, npr. Četrdesetsatno klanjanje Euharistiji, svibanjske, trodnevlja i devetnice, mjesne pobožnosti, ke procesije kroz korizmu i Veliku sedmicu, krunicu Ružarija i Zlatnu krunicu, litanije lauretanske, trodnevlja i devetnice, mjesne pobožnosti, itd. S tim pobožnostima povezani su određeni tek-

stovi pjesama, npr. u svibanjskoj pobožnosti, a negdje u božičnoj devetnici pjesma »*Amo, amo, o kršćani!*« Bratovštine imaju svoje pjesme za pobožnosti koje obavljaju po svojim pravilima. Isti tekst može imati različit napjev, a isti napjev različite modulacije.

Neki napjevi nestaju promjenom duhovnog intenziteta prema određenoj pobožnosti, ili promjenom liturgijskih tekstova, npr. nestaju pjesme koje su se pjevale pred svaku desetnicu krunice Ružarija na tekst viškog pjesnika Vitaljića te napjevi kojima se molila krunica; promjenom obreda više se ne pjevaju raniji tekstovi procesije Cvjetnice. Treba se nadati da su se Ordinarijati pobrinuli da ti napjevi budu snimljeni i pohranjeni prije nego

odu generacije koje su ih pjevale. — Poslije II. vaticanskog sabora prilično je uvedena praksa da se Evandjelje ne pjeva već samo čita. Tako će se prekinuti kontinuitet u očuvanju mjesnog napjeva Evandjelja. Bolje je sreće Poslanica. Ona je povjerena brizi crkvenih pjevača, koji su osjetljiviji za svoje mjesne običaje i promjene koje kroz godinu nastaju u liturgiji. Poslanica, iako ne ona sama, svojim napjevom snažno unosi duše vjernika u duh liturgijskog vremena ili događaja. Zato je ona tako bogata napjevima. A kako nije ovisna o promjeni osobe svećenika, koji možda ne pjeva Evandjelje napjevom toga kraja ili ga uopće ne pjeva, jer neće ili ga ne zna pjevati, to napjevi poslanica snagom kontinuiteta nisu izloženi promjenljivosti. Stabilnost njezinih napjeva čuvaju pjevači koji se izmjenjuju u njezinu pjevanju.

Napjeve poslanica u Bolu donosimo kao primjer bogatstva napjeva baš tog promjenljivog dijela mise, kojim se vjernicima prenosi Božja riječ uvijek novom porukom. Osim toga ovo bogatstvo napjeva poslanica ukazuje na bogatstvo napjeva ostalih liturgijskih i paraliturgijskih tekstova. Tekstovi određenoga liturgijskog vremena, i liturgijski i paraliturgijski, čine jednu sadržajnu cje-

linu, a to se onda odražava i u napjevima toga vremena, jer nose zajednički pjevni ugođaj tih tekstova. Dovoljno je za to usporediti korizmene napjeve nepromjenljivih tekstova mise (Gospodine, smiluj se; Vjerovanje, Svet, Jaganjče Božji) s napjevom poslanice.

Izbor ovih napjeva poslanica nije uzet iz Bola zbog velikog broja napjeva, jer toliko napjeva, pa i više, ima i u drugim mjestima, i na samom otoku Braču, npr. u Pučišćima ima ih devet. Bol je uzet zato što je pisac ovih redaka živio preko 20 godina u Bolu kao član dominikanske zajednice i orguljaš samostanske crkve pa je imao prilike dobro upoznati te napjeve i zabilježiti ih. Oni su provjereni i magnetofonskom snimkom dvaju pjevača. Treba reći da svi pjevači, pa ni samo dvojica, neće u svakom detalju jednako otpjevati određeni napjev, jer svaki pjevač ponešto unosi u napjev svoju dušu, svoj temperamenat, ambiciju, ukus. Ipak sve te male razlike su korisne radi provjeravanja vlastitih zabilježaka.

Radi što vjernijeg prenošenja tih napjeva zadržao sam u njima tekst na kojem su bili snimljeni, a onda je to bio tekst Evandelistara O. Petra Vlašića (Dubrovnik 1931).

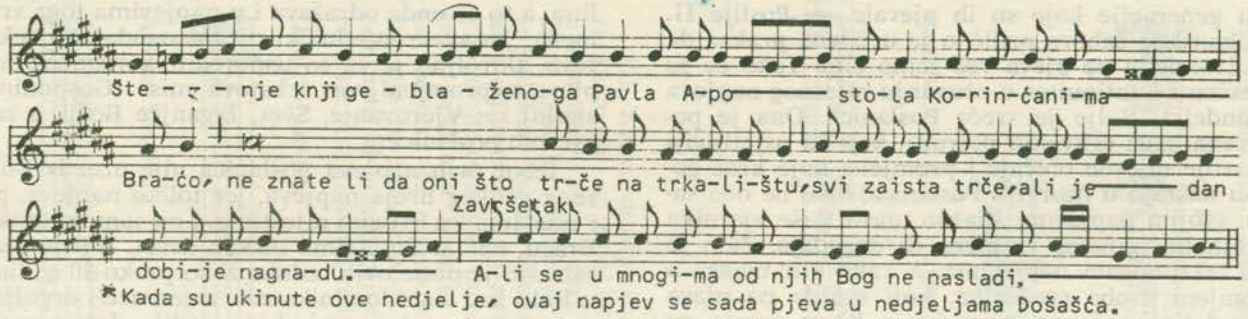
Svečana za blagdane

Šte - nje knjige ---- bla - že - no - ga Pavla A - po - sto - la Ko - rin - ča - ni - ma. Bra - čo: U - - klonj - te stari kvas, da bu - de - te no - vo tije - sto ka - - - - o što ste prije - - - - - ni. Da - - kle svetkujmo ne u kva - su sta - ro - me ni u kva - su zlo - će i o - pa - či - ne ne - go u prijesnome kruhu čiš - to - će i i - sti - ne.

Nedjelje Došašća i Korizme

Šte - - nje knjige bla - - že - no - ga Pavla A - po - - - - - stola Korinča - - - - ni - ma. Bra - čo, nutkamo vas da ne primete u - za - lud milost Božju, jer velj: u vrijeme prijat - no usliših te u danšpa - - - - - se - nja pomo - - - - - goh ti. Ka - o u - bo - gi - ra ko - ji mno - ge obo - ga - ću - ju? ka - o - ni ko - ji ni - šta ne - ma - ju a sve i - ma - ju.

Nedjelje Sedamdesetnice, Sezdesetnice, Pedesetnice *

Šte - nje knji - ge - bla - ženo - ga Pavla A - po - sto - la Ko - rin - ča - ni - ma
Bra - čo, ne znate li da oni što tr - če na trka - li - štu, svi zaista trče, ali je - dan
dobi - je nagra - du. A - li se u mnogi - ma od njih Bog ne nasladi,
*Kada su ukinute ove nedjelje, ovaj napjev se sada pjeva u nedjeljama Došašća.

Velika srijeda

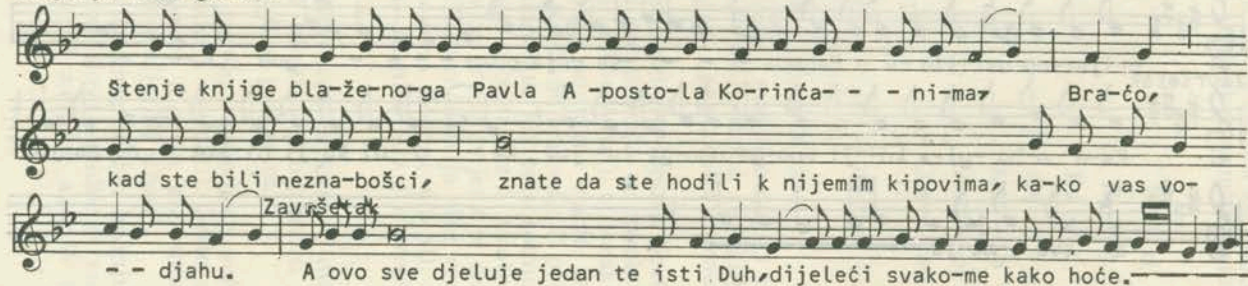
Šte - - - nje I - za - i - - - je pro - - - - ro - ka
O - vo go - vo - ri Gospod Bog: re - ci - te kćeri Si - on - skoj -: e - vo Spa - si - telj tvoj i - de:
evo s njime je pla - - - ća nje - - - go - va. Ko - je o - no
što i - de iz E - do - - ma u o - ma - štenim ha - ljina - ma iz - - - - Bo - - - -
- sve? - - - Mi - losrd - nosti Gospodnje spomi - njat ću - i hvalit ću Gos - po - da
za sve - što nam je u - či - ni - o Gospod Bog - naš.

Veliki četvrtak

Šte - nje knji - - - - ge blaženoga Pavla A - po - - - - sto - la Ko - rin - ča - - - - ni - ma.
Bra - - - - čo, kad se sastajete u - - - jed - no
to nije više blagovanje Gospodnje ve - - - če - re E - - - da li ne - mate ku - - - ća
da blaguje - te i pi - - - je - te? A - - - - li kad smo su - - - djeni,
od Gospoda smo poka - - - ra - ni, da se s ovim svijetom ne o - su - di - mo.

Nedjelje kroz godinu

Šte - nje knji - ge bla - že - no - ga Pavla A - posto - la Ko - rin - ča - - - ni - ma Bra - čo,
kad ste bili nezna - bošci, znate da ste hodili k nijemim kipovima, ka - ko vas vo -
- - - djahu. A ovo sve djeluje jedan te isti Duh, dijeleći svako - me kako hoće.

Za pokojnike

Šte-nje knjige bla-že-no-ga Pav-la, A-po - - stola Ko-rin -ća-ni - ma.
 Bra-ćo, evo vam kazujem o-tajstvo - svi ćemo doista uskr-snuti, a - li se
 ne - - će-mo svi promijeni-ti. Gdje je smrti, pobjeda tvo-ja?
 Gdje je, smrti, os-tan tvoj? - Ostan je smrti grijeh, a si-la je grije - - ha
 za-kon. Svršetak A-li, hvala Bogu, koji nam dade po-bjedu
 po Gospodinu naše-mu I-su-kr-stu.

IN MEMORIAM

Josip Vrhovski

Životni put Josipa Vrhovskog, istaknutog hrvatskog skladatelja, zaustavio se u drugoj polovici travnja 1983. Rođen je u Črečanu (Međimurje) 1902., a studij kompozicije kod F. Dugana st. i B. Berse završio je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Mjesta njegova službovanja, gdje je radio kao profesor i dirigent, bila su Zagreb, Varaždin, Split i Karlovac.

Josip Vrhovski

Pisao je djela različitih vrsta: orkestralna (*Preludij i fuga*, 3 plesne suite, *Vesela uvertira*),

komorna (*Gudački kvartet*, 2 suite za duhače i dr. klavirska (*Improvizacije*, *Međimurska sonatino* i dr). te djela za orgulje (*Preludij i fuga*). Nije na žalost, dočekao da vidi postavljenu na scenu svoju jedinu operu *Jana*.

Područje glazbenog stvaranja koje mu je bilo najbliže i na kojem je dao svoja najznačajnija djela je vokalno. Uz solo-popijevke skladao je preko stotinu zborova — mješovitih, muških i dječjih (ženskih). Ako bi trebalo među njima nešto posebno izdvojiti, neka to bude potresna *Naricaljka* za mješoviti zbor (koja još snažnije djeluje u verziji za dječji zbor), dramatični ženski zbor *Na Petrovačkoj cesti* te duhoviti *Mačak* za dječji zbor.

Zborskim djelima Josipa Vrhovskog treba dodati i crkvena, prvenstveno tri mise, među kojima se posebno ističe *Hrvatska misa* u h-molu za sole, zbor i orkestar.

Svoj glazbeni jezik temelji na značajkama narodnog glazbenog izraza (prvenstveno međimurskog). Zborski slog mu je jasan i zvučan. U mnogim skladbama dolazi do izražaja njegov smisao za polifono oblikovanje glazbenih misli.

Sjećat ćemo se Josipa Vrhovskog kao nadarena skladatelja i vrsna pedagoga, a nadasve kao prijazna i blaga čovjeka.

Nikša NJIRIĆ